

Obsah

Úvod	9
1. Finanční systém	11
1.1 Banky jako součást FSI	11
1.2 Regulace finančního systému	14
2. Historie	19
2.1 Meziválečné období	19
2.1.1 Akciové banky	20
2.1.2 Nostrifikované ústavy	22
2.1.3 Poštovní spořitelna	22
2.1.4 Vefejnoprávní ústavy	22
2.1.5 Drobné peněžnictví	23
2.1.5.1 Spořitelny	23
2.1.5.2 Záložny	24
2.1.5.3 Kampeličky	24
2.1.6 Shrnutí	26
2.2 Po roce 1945	26
2.3 Po roce 1989	27
2.3.1 Východiska	27
2.3.2 Období 1990–1995	32
2.3.3 Po roce 1995	44
3. Bankovní systém	52
3.1 Základní modely uspořádání bankovního systému	52
3.2 Základní charakteristika českého bankovního systému	58
3.3 Aktuální trendy ve vývoji světového bankovnictví a jejich projevy v českém bankovním systému	61
3.3.1 Řízení rizik	62
3.3.2 Konsolidace	63
3.3.3 Sekuritizace	65
3.3.4 Vnější tlak	68
3.3.5 Outsourcing	68
3.3.6 Nové technologie	69
3.3.7 Vícekanálová distribuce	70
3.3.8 Nová podoba bankovní pobočky	71
3.3.9 Změna klienta	73
3.3.10 Klientská reorientace	73
3.3.11 Reregulation	75
3.3.12 Klient jako spotřebitel	76
4. Banka	78
4.1 Bankovní bilance	80
4.1.1 Úvod do problematiky	80
4.1.2 Analýza bankovní bilance	83
4.1.3 Struktura bankovní bilance	84

4.1.4 Kapitál a jeho význam pro banku	93
4.1.5 Oceňování vybraných instrumentů zobrazených rozvahou	94
4.1.5.1 Oceňování cenných papírů v aktivech	94
4.1.5.2 Oceňování pohledávek	95
4.1.5.3 Management bankovní bilance	96
4.2 Podrozvaha	97
4.3 Výkaz zisku a ztráty	100
4.4 Příloha	102
4.5 Hodnocení banky	103
4.5.1 Hodnocení dohledovou autoritou	104
4.5.3 Hodnocení bankami	105
4.5.3 Hodnocení klientem (investorem)	105
4.6 Organizace banky	107
5. Právní úprava bankovnictví	113
5.1 Zákon o bankách	114
5.1.1 Základní definice	114
5.1.2 Bankovní licence	116
5.1.2.1 Licence pro zahraniční banky mimo EU	117
5.1.2.2 Princip jednotné bankovní licence	118
5.1.2.3 Zánik bankovní licence	122
5.1.3 Banka jako akciová společnost	123
5.1.3.1 Valná hromada	123
5.1.3.2 Představenstvo	123
5.1.3.3 Dozorčí rada	125
5.1.3.4 Vnitřní audit	125
5.1.3.5 Stanovy	126
5.1.3.6 Akcie banky	126
5.1.4 Další regulatorní požadavky	126
5.1.4.1 Souhlas regulátora	126
5.1.4.2 Kontrola vykonávaná bankou a kvalifikovaná účast banky v jiné právnické osobě	127
5.1.4.3 Osoby se zvláštním vztahem k bance	127
5.1.4.4 Obezřetné podnikání	128
5.1.4.5 Čínské zdi	129
5.1.4.6 Informační povinnost	129
5.1.4.7 Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti	131
5.1.4.8 Opatření k nápravě	133
5.1.4.9 Nucená správa	134
5.2 Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti	135
5.3 Bankovní corporate governance	138
5.4 Dodatek – Zákon o spořitelních a úvěrních družstvech	139
6. Vztahy mezi bankami	143
6.1 Mezibankovní trh	143
6.2 Clearingové centrum	148
6.3 Česká bankovní asociace	150
7. Centrální banka	152
7.1 Česká národní banka	152
7.1.1 Cíl České národní banky	153
7.1.2 Postavení České národní banky	154

7.1.3 Bankovní rada	156
7.1.4 Základní nástrojový aparát ČNB	157
7.1.5 Další aktivity ČNB	158
7.1.6 ČNB a ESCB	158
7.2 Vztahy ČNB k bankám – oblast měnové politická	159
7.2.1 Nástroje měnové politiky	160
7.2.1.1 Kurzové intervence	160
7.2.1.2 Povinné minimální rezervy	161
7.2.1.3 Repo operace	163
7.2.1.4 Diskontní politika	166
7.3 Vztahy ČNB k bankám – oblast dohledová	169
7.3.1 Podstata a cíle dohledu nad bankami	169
7.3.2 Obsah dohledu vykonávaného Českou národní bankou	172
7.3.3 Dohledový proces	172
7.3.4 Dohled na konsolidovaném základě	175
7.4 Dodatek	177
8. Banky a rizika	181
8.1 Řízení rizik	181
8.1.1 Základní vymezení	181
8.1.2 Typy rizik	182
8.1.3 Řízení operačního rizika	185
8.1.4 Řízení rizika likvidity	188
8.1.5 Řízení úvěrového rizika	190
8.1.5.1 Řízení rizika země	191
8.1.5.2 Řízení rizika klienta	193
8.1.6 Řízení tržního rizika	195
8.2 Kapitálová přiměřenost	200
8.2.1 Vývoj konceptu kapitálové přiměřenosti	200
8.2.2 Aktuální verze kapitálové přiměřenosti	201
8.2.2.1 Regulatorní kapitál	201
8.2.2.2 Kapitálové požadavky	204
8.2.3 Basel II	210
8.2.3.1 Úvěrové riziko	210
8.2.3.2 Operační riziko	211
9. Bankovní produkty	212
9.1 Úvod	212
9.1.1 Základní charakteristika	212
9.1.2 Klientská reorientace	214
9.1.3 Tvorba nových produktů	215
9.2 Běžný účet	216
9.2.1 Právní rámec operací na běžném účtu	218
9.2.2 Otevření běžného účtu	219
9.2.3 Dispozice prostředky na běžném účtu	221
9.2.4 Informace o běžném účtu	222
9.2.5 Pohyb prostředků na běžném účtu	222
9.2.6 Úročení běžného účtu	223
9.2.7 Ukončení vztahu	223

9.3 Šek	224
9.3.1 Charakteristika šeku	225
9.3.2 Šekové náležitosti	226
9.3.3 Formy šeku	228
9.3.4 Zvláštní úpravy šeku	229
9.3.5 Proplacení šeku	231
9.3.6 Cestovní šek	232
10. Platební styk	234
10.1 Právní úprava platebního styku	234
10.1.1 Informační povinnost	236
10.2 Strukturace platebního styku	236
10.3 Platební produkty	237
10.3.1 Příkaz k úhradě	237
10.3.1.1 Druhy příkazů k úhradě	240
10.3.1.2 Přeshraniční převody	240
10.3.2 Příkaz k inkasu	241
10.3.3 Dokumentární akreditiv	242
10.3.3.1 Právní úprava dokumentárního akreditivu	243
10.3.3.2 Průběh dokumentárního akreditivu	244
10.3.3.3 Druhy dokumentárního akreditivu	246
10.3.4 Platební karty	247
10.3.4.1 Bezhmotovní placení kartou	247
10.3.4.2 Náležitosti platební karty a druhy platebních karet	248
10.3.5 Elektronické platební prostředky	249
10.4 Platební systémy	251
10.4.1 Evropské platební systémy	252
10.5. Systém korespondentského platebního styku	253
10.6. Finanční arbitr	254
11. Depozitní produkty	256
11.1 Charakteristika bankovních depozitních produktů	256
11.1.1 Základní vymezení	256
11.1.2 Systematizace depozitních produktů	259
11.1.3 Právní úprava	261
11.1.4 Úročení depozitních produktů	262
11.1.5 Zdanění depozitních produktů	263
11.1.6 Informace o vkladu	264
11.1.7 Vkladní knížka	265
11.2 Pojištění depozit	267
11.2.1 Pojištění depozit v ČR	269
11.2.1.1 Fond pojištění depozit	269
11.2.1.2 Dopad pojištění pohledávek z vkladů na klienty bank	270
11.3 Stavební spojení	272
11.3.1 Institucionální pohled	273
11.3.2 Smlouva o stavebním spojení	274
11.3.3 Úsporný produkt	275
11.3.4 Úvěr ze stavebního spojení	276
12. Úvěrové produkty	278
12.1 Úvěrový trh a jeho specifiká	278
12.2 Úvěr jako bankovní produkt	279

12.2.1 Právní základy úvěrového vztahu	281
12.2.2 Obsah úvěrové smlouvy	283
12.3 Řízení úvěrového rizika úvěrových produktů	284
12.3.1 Zdroje informací	285
12.3.1.1 Informace získávané přímo od žadatele	285
12.3.1.2 Informace ratingových agentur	287
12.3.1.3 Informace z úvěrového registru	288
12.3.2 Úvěrový proces	290
12.4 Typy úvěrů	293
12.4.1 Druhy produktivních úvěrů	296
12.4.1.1 Úvěr na provozní potřeby	296
12.4.1.2 Úvěr na sezónní náklady	297
12.4.1.3 Úvěr na investice	297
12.4.1.4 Úvěr na provozní a investiční potřeby	298
12.4.1.5 Úvěr na přechodný nedostatek finančních prostředků	298
12.4.1.6 Produktivní úvěry SME klientele	298
12.4.2 Spotřebitelské úvěry	299
12.4.3 Kontokorentní úvěr	305
12.4.4 Hypoteční úvěr	306
12.4.5 Další formy financování	309
12.4.5.1 Úvěry spojené s exportem	309
12.4.5.2 Faktoring a forfaiting	310
12.5 Směnka	312
12.5.1 Pozice účastníků směnečného vztahu	313
12.5.2 Typy směnek	314
12.5.3 Základní způsoby využití směnky	316
12.5.4 Úloha bank ve směnečných obchodech	317
12.5.5 Směnečné náležitosti	318
12.5.5.1 Označení listiny	318
12.5.5.2 Platební příkaz	319
12.5.5.3 Jméno směnečníka	319
12.5.5.4 Údaj splatnosti	319
12.5.5.5 Údaj místa, kde má být placeno	320
12.5.5.6 Jméno remitenta	321
12.5.5.7 Datum a místo vystavení směnky	321
12.5.5.8 Podpis výstavce	321
12.5.6 Doložky na směnce	322
12.5.7 Placení směnky	324
12.5.8 Směnečný postih	324
Literatura	328
Rejstřík	335